

รายงานผลสัมฤทธิ์การใช้โปรแกรม ACL / CATS

กลุ่มติดตามและประเมินผลได้ดำเนินการจัดส่งแบบติดตามผลสัมฤทธิ์ในการใช้โปรแกรม ACL/CATS ให้แก่ผู้สอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ทุกแห่ง โดยมีผู้สอบบัญชีตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๔๗๑ คน ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไป

ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ ร้อยละ ๓๙.๙๒ เป็นผู้สอบบัญชีมาแล้ว ๑ - ๕ ปี รองลงมา ร้อยละ ๓๑.๐๐ เป็นผู้สอบบัญชีมาแล้ว ๖ - ๑๐ ปี ซึ่งผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ได้รับการอบรมโปรแกรมช่วยตรวจสอบบัญชีมาแล้ว จำนวน ๑ - ๒ ครั้ง สำหรับโปรแกรม ACL ร้อยละ ๗๔.๑๐ และโปรแกรม CATS ร้อยละ ๗๔.๕๒

๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรม ACL / CATS

๒.๑ ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรม ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ มีความรู้/ ความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรม ACL ในระดับพอใช้ ร้อยละ ๗๕.๓๘ และโปรแกรม CATS ในระดับพอใช้ ร้อยละ ๗๓.๑๔

๒.๒ ความถนัด/ทักษะการใช้โปรแกรม ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ มีความถนัด/ทักษะการใช้โปรแกรม ACL ในระดับพอใช้ ร้อยละ ๖๖.๔๕ และโปรแกรม CATS ในระดับพอใช้ ร้อยละ ๗๑.๖๒

๒.๓ ความมั่นใจในการใช้โปรแกรม ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ มีความมั่นใจในการใช้โปรแกรม ACL ในระดับพอใช้ ร้อยละ ๖๕.๕๘ และโปรแกรม CATS ในระดับพอใช้ ร้อยละ ๖๘.๓๔

๒.๔ การสนับสนุนการตรวจสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ เห็นว่า โปรแกรม ACL ช่วยสนับสนุนการตรวจสอบบัญชี ในระดับพอใช้ ร้อยละ ๕๗.๗๓ และโปรแกรม CATS ช่วยสนับสนุนในระดับพอใช้ ร้อยละ ๕๘.๙๕

๓. ผลสัมฤทธิ์จากการใช้โปรแกรม ACL / CATS

๓.๑ โปรแกรม ACL

๑) ลดเวลาในการตรวจสอบเอกสารทางการเงินและรายละเอียดประกอบด้านเงินรับฝาก/ บัญชีแยกประเภท/ สินค้า/ สมาชิกและหุ้น/ เงินให้กู้/ ทุนเรือนหุ้น โดยใช้เวลาลดลงประมาณ ๕ - ๗ วัน

๒) สามารถคัดกรองปริมาณกลุ่มตัวอย่างได้รวดเร็ว โดยใช้เวลาลดลงประมาณ ๒ วัน

๓) ช่วยในการจัดกลุ่มของข้อมูล จัดเรียงข้อมูล และลดเวลาในการคำนวณสำหรับข้อมูลที่มีปริมาณมาก โดยใช้เวลาลดลงประมาณ ๒ วัน

๔) ช่วยในการค้นหารายการผิดปกติได้เร็วขึ้น

๕) ช่วยให้ผู้สามารถประมวลผลข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น

๓.๒ โปรแกรม CATS

๑) ช่วยลดการตรวจสอบรายการทางการเงินและรายละเอียดประกอบด้านเงินรับฝาก/ แยกประเภท/ สินค้า/ สมาชิกและหุ้น/ เงินให้กู้/ ทุนเรือนหุ้นและลูกหนี้เงินกู้ โดยใช้เวลาลดลงประมาณ ๗ วัน

๒) ค้นหารายการผิดปกติข้อผิดพลาด และข้อมูลผิดปกติ เช่น กรณีมีใบเสร็จซ้ำ โดยใช้เวลาลดลงประมาณ ๑ - ๔ วัน

๓) ช่วยในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น โดยใช้เวลาลดลงประมาณ ๑ - ๓ วัน

๔) ช่วยในการประมวลผลข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น

๔. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้สอบบัญชี

๔.๑ ปัญหาอุปสรรค

- ๑) รายงานเป็นภาษาอังกฤษ และมีการใช้ศัพท์เทคนิคในการปฏิบัติการ บางครั้งไม่สามารถแปลผลได้ หรือแปลไม่ถูกต้อง
- ๒) ขาดทักษะ ความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในการใช้โปรแกรม
- ๓) สหกรณ์บันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบันและไม่ให้ความสำคัญกับบันทึกบัญชีด้วยโปรแกรม
- ๔) บุคลากรของสหกรณ์ขาดความรู้ ทักษะ ความสามารถในการใช้โปรแกรม
- ๕) คอมพิวเตอร์ที่ลงโปรแกรมลิขสิทธิ์มีน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน
- ๖) การกำหนดให้สหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมฯ ต้องใช้โปรแกรม ACL / CATS ตรวจสอบ จะทำให้เสียเวลาสำหรับการตรวจสอบสหกรณ์ขนาดเล็ก เนื่องจากมีเอกสารไม่มาก

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

- ๑) ควรมีการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องโปรแกรม ACL / CATS เช่น เทคนิคการตรวจสอบ การแปลผลจากรายงาน การอ่านค่าข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น อย่างน้อย ปีละ ๑ ครั้ง อย่างต่อเนื่อง
- ๒) ควรมีฝ่ายชำนาญการด้านโปรแกรม/ ทีมงานด้านการสอบ IT ประจำสำนักงาน โดยเฉพาะ
- ๓) ควรพัฒนาโปรแกรมให้สามารถใช้งานร่วมกับโปรแกรมระบบบัญชีของเอกชนได้
- ๔) ควรมีการจัดทำคู่มือแนะนำการใช้งานเกี่ยวกับคำสั่งต่างๆ การแปลผลจากรายงาน และวิธีการเขียนรายงานจากโปรแกรมโดยละเอียด
- ๕) สหกรณ์ขนาดเล็กที่ใช้โปรแกรมกรมฯ ไม่ควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดให้ใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบบัญชี เพราะไม่คุ้มค่ากับเวลา

๔.๓ ข้อเสนอแนะของกลุ่มติดตามและประเมินผล

- ๑) กรมฯ ควรมอบหมายให้สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ดำเนินการสำรวจระดับความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม ACL และ CATS เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปกำหนดงบประมาณและแผนการฝึกอบรมรายบุคคลให้แก่ผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี อย่างต่อเนื่อง
- ๒) กรมฯ ควรกำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม ACL และ CATS ให้มีความเหมาะสมกับผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี โดยแยกเป็นหลักสูตรเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม และเน้นหลักสูตรการแปลผลข้อมูลจากรายงาน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้งาน
- ๓) ในการกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบบัญชี ควรกำหนดให้เป็นสหกรณ์ตั้งแต่ระดับความยุ่งยากปานกลางขึ้นไป

การติดตามผลสัมฤทธิ์การใช้โปรแกรม ACL / CATS ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

กลุ่มติดตามและประเมินผล
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ

การติดตามผลสัมฤทธิ์การใช้โปรแกรม ACL / CATS : จำนวน 471 คน

ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี	
1 - 5 ปี	ร้อยละ 39.92 (188 คน)
6 - 10 ปี	ร้อยละ 31.00 (146 คน)
11 - 15 ปี	ร้อยละ 15.07 (71 คน)
16 - 20 ปี	ร้อยละ 9.13 (43 คน)
21 ปีขึ้นไป	ร้อยละ 4.88 (23 คน)

การอบรมโปรแกรมช่วยตรวจสอบบัญชี		
จำนวนครั้ง	ACL	CATS
1 ครั้ง	ร้อยละ 45.86 (216 คน)	ร้อยละ 42.46 (200 คน)
2 ครั้ง	ร้อยละ 28.24 (133 คน)	ร้อยละ 32.06 (151 คน)
3 ครั้ง ขึ้นไป	ร้อยละ 12.31 (58 คน)	ร้อยละ 17.62 (83 คน)
ไม่ตอบ	ร้อยละ 13.59 (64 คน)	ร้อยละ 7.86 (37 คน)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรม ACL / CATS						
ประเด็น	โปรแกรม	ระดับความคิดเห็น				
		มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	เฉลี่ย
♦ ความรู้ / ความเข้าใจ	ACL	6.54	75.38	15.03	3.05	2.85
	CATS	18.34	73.14	8.08	0.44	3.09
♦ ความถนัด / ทักษะในการใช้โปรแกรม	ACL	3.92	66.45	25.49	4.14	2.70
	CATS	16.38	71.62	11.14	0.87	3.03
♦ ความมั่นใจในการใช้โปรแกรม	ACL	10.02	65.58	20.26	4.14	2.81
	CATS	21.83	68.34	9.39	0.44	3.12
♦ สนับสนุนการตรวจสอบบัญชี	ACL	22.88	57.73	14.60	4.79	2.99
	CATS	32.97	58.95	7.86	0.22	3.25

เหตุที่ใช้โปรแกรม ACL / CATS		
เหตุผล	ACL	CATS
♦ เป็นสก.ที่ใช้โปรแกรมผู้อื่น	11.89% (56 คน)	-
♦ เป็นสก.ใช้โปรแกรมกรมฯ	83.01% (391 คน)	94.48% (445 คน)
♦ ไม่ถนัดใช้โปรแกรม CATS	3.40% (16 คน)	-
♦ ไม่ถนัดใช้โปรแกรม ACL	-	10.40% (49 คน)
♦ อื่น ๆ	2.55% (12 คน)	0.64% (3 คน)

การติดตามผลสัมฤทธิ์การใช้โปรแกรม ACL / CATS : จำนวน 440 คน

ผลสัมฤทธิ์จากการใช้โปรแกรม ACL / CATS			
โปรแกรม ACL	เวลาที่ลดลง โดยประมาณ	โปรแกรม CATS	เวลาที่ลดลง โดยประมาณ
• ลดเวลาในการตรวจสอบเอกสารทางการเงินและรายละเอียดประกอบด้านเงินรับฝาก/ บัญชีแยกประเภท/ สินค้า/ สมาชิกและหุ้น/ เงินให้กู้/ ทุนเรือนหุ้น	5 - 7 วัน	• ช่วยลดการตรวจสอบรายการทางการเงินและรายละเอียดประกอบด้านเงินรับฝาก/ แยกประเภท/ สินค้า/ สมาชิกและหุ้น/ เงินให้กู้/ ทุนเรือนหุ้นและลูกหนี้เงินกู้	7 วัน
• สามารถคัดกรองปริมาณกลุ่มตัวอย่างได้รวดเร็ว	2 วัน	• ค้นหารายการผิดปกติข้อผิดพลาด และข้อมูลผิดปกติ เช่น กรณีมีใบเสร็จซ้ำ	1 - 4 วัน
• ช่วยในการจัดกลุ่มของข้อมูล จัดเรียงข้อมูล และลดเวลาในการคำนวณสำหรับข้อมูลที่มีปริมาณมาก	2 วัน	• ช่วยในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น	1 - 3 วัน
• ช่วยให้สามารถประมวลผลข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น	-	• ช่วยให้สามารถประมวลผลข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น	-
• ช่วยในการค้นหารายการผิดปกติได้เร็วขึ้น	-		

การติดตามผลสัมฤทธิ์การใช้โปรแกรม ACL / CATS : จำนวน 440 คน

ปัญหา/อุปสรรคในการใช้โปรแกรม ACL / CATS

1) ด้านการแปลผลจากรายงาน

รายงานเป็นภาษาอังกฤษ และมีการใช้ศัพท์เทคนิคในการปฏิบัติการ บางครั้งไม่สามารถแปลผลได้ หรือแปลไม่ถูกต้อง

2) ด้านศักยภาพผู้สอบบัญชี/ผู้ช่วย

ขาดทักษะ ความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในการใช้โปรแกรม

3) ด้านสหรณ

สหรณบันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบันและไม่ให้ความสำคัญกับบันทึกบัญชีด้วยโปรแกรม

บุคลากรของสหรณขาดความรู้ ทักษะ ความสามารถในการใช้โปรแกรม

4) ด้านอื่นๆ

คอมพิวเตอร์ที่ลงโปรแกรมลิขสิทธิ์มีน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน

การกำหนดให้สหรณที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมฯ ต้องใช้โปรแกรม ACL / CATS ตรวจสอบ จะทำให้เสียเวลาสำหรับการตรวจสอบสหรณขนาดเล็ก เนื่องจากมีเอกสารไม่มาก

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอบบัญชี

1) ควรมีการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรม ACL / CATS เช่น เทคนิคการตรวจสอบ การแปลผลจากรายงาน การอ่านค่าข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง อย่างต่อเนื่อง

2) ควรมีฝ่ายชำนาญการด้านโปรแกรม/ ทีมงานด้านการสอบ IT ประจำสำนักงาน โดยเฉพาะ

3) ควรพัฒนาโปรแกรมให้สามารถใช้งานร่วมกับโปรแกรมระบบบัญชีของเอกชนได้

4) ควรมีการจัดทำคู่มือแนะนำการใช้งานเกี่ยวกับคำสั่งต่างๆ การแปลผลจากการใช้รายงาน และวิธีการเขียนรายงานจากโปรแกรมโดยละเอียด

5) สหรณขนาดเล็กที่ใช้โปรแกรมกรมฯ ไม่ควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดให้ใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบบัญชี เพราะไม่คุ้มค่ากับเวลา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มติดตามและประเมินผล

- 1) กรมฯ ควรมอบหมายให้สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ดำเนินการสำรวจระดับความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี เกี่ยวกับการใช้โปรแกรม ACL และ CATS เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปกำหนดงบประมาณ และแผนการฝึกอบรมรายบุคคลให้แก่ผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี อย่างต่อเนื่อง
- 2) กรมฯ ควรกำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม ACL และ CATS ให้มีความเหมาะสมกับผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี โดยแยกเป็นหลักสูตรเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม และเน้นหลักสูตรการแปลผลข้อมูลจากรายงาน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้งาน
- 3) ในการกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบบัญชี ควรกำหนดให้เป็น สหรณตั้งแต่ระดับความยุ่งยากปานกลางขึ้นไป